

het grote

Makkelijke

Moestuin

kinderboek

leer samen
met ons
moestuiniëren!

jelles
tuinschrift

Jelle Medema

Inhoud

Inleiding 06

Roos en Seb 06

Opa's tuin 09

Ontmoeting met Jelle 13

Jelle's Tuinschrift 15

Post uit Amerika 17

De dingen die plantjes nodig hebben 20

Hoe groeit een plantje? 23

De zoektocht van oom Melvin 25

De Makkelijke Moestuin 30

Maak je bak 33

Kies een plek 34

Maak een bak 35

Plaats je bak 35

Vul je bak met Makkelijke Moestuin Mix 36

Verdeel je bak in vakken en plaats een klimrek 36

Wat zet je in je bak? 38

Jelle's Zaaikalender 40

Groentes in je bak zetten 42

Zaaien, planten en voorzaaien 43

Zaaien 44

Voorzaaien 46

Planten 48

Water geven 49

Klimmende planten 49

Extra voeding	49
Onkruid	49
Het gaat ook wel eens mis	50
Tijd om te oogsten	50
Dat was het dan	52
Daar ben ik weer	53

Mijn groentewijzer **53**

Kropsla	54
Spinazie	55
Pluksla	56
Rucola	57
Veldsla	58
Radijsjes	59
Worteltjes	60
Bietjes	61
Peterselie	62
Bieslook	63
Uien	64
Palmkool	65
Snijbiet	66
Stamboontjes	67
Zonnebloem	68
Sugarsnap en peultjes	69
Stokboon	70
Klimcourgette	71
Komkommer	72
Tomaat	73

Jelle komt langs **74**

Bijlage voor volwassenen **75**

Hoi, ik ben Jelle.
En wie zijn jullie?

ik ben Roos

ik ben Seb

wij willen ook een moestuin!

hoe kan jij dat zo in de stad doen?

waar zijn die bakken voor? wat een mooie tuin!

...hoe heb je dat geleerd?

...kijk, worteltjes! kun je dat allemaal eten?

...blegh, worteltjes, vies!

hoe weet je wat zo'n plant nodig heeft? game jij ook?

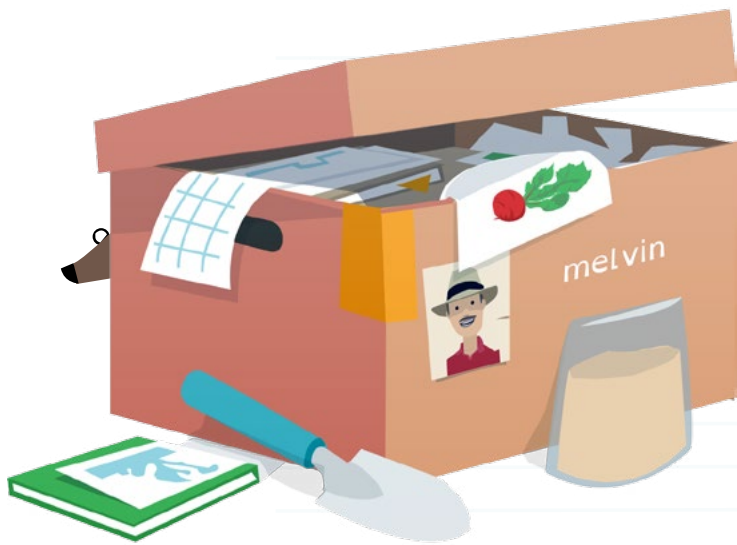
SEB! nee wacht ...is zo'n tuin niet heel veel werk? en moeilijk?

kijk hoe hoog die bloem is! oh dat wil ik ook! wat leuk!

en wat is dat voor plant?

kan jij ons dit leren?

Nou ik heb 'm hoor!
Kijk: een flinke doos vol
enveloppes met briefjes,
tekeningen en foto's.

Er zitten zelfs wat rare
doosjes in, een stuk net,
potjes, zakjes met zaden
en dat soort dingen.

Dit is dus oom Melvin

Het is net een cowboy hè?
In 1949 is hij naar Amerika gegaan en is
daar 'technisch ingenieur' geworden.

Toen heeft hij iets uitgevonden waar hij
veel geld mee heeft verdiend want hij kon al
snel stoppen met werken. Misschien moet ik
ook technisch ingenieur worden...

Daarna stortte hij zich op het moestuinieren.
Zie je het al voor je? Een rijke man aan het
wroeten in de aarde.

Volgens mijn opa was hij daar dag en nacht
mee bezig. Hij was trots op zijn tuin en stuurde foto's van zijn enorme oogsten. Maar na een poosje begon hij in zijn brieven te klagen dat het toch wel veel werk was en dat hij niet wist wat hij met al die geogste groentes aan moest. Dat het onkruid harder groeide dan zijn sla, dat zijn kolen waren opgegeten door rupsen, dat het te warm was voor de spinazie en teveel regende voor de tomaten. Dat soort dingen. Wat later stuurde hij van alles op over zijn nieuwe ontdekkingen.

Mijn opa vond het allemaal niet zo interessant en oom Melvin begon ook steeds meer in het engels te schrijven. Dat begreep opa niet want hij heeft nooit engels op school gehad. Maar hij heeft dus wel alles bewaard in deze doos.

De 5 dingen die plantjes nodig hebben

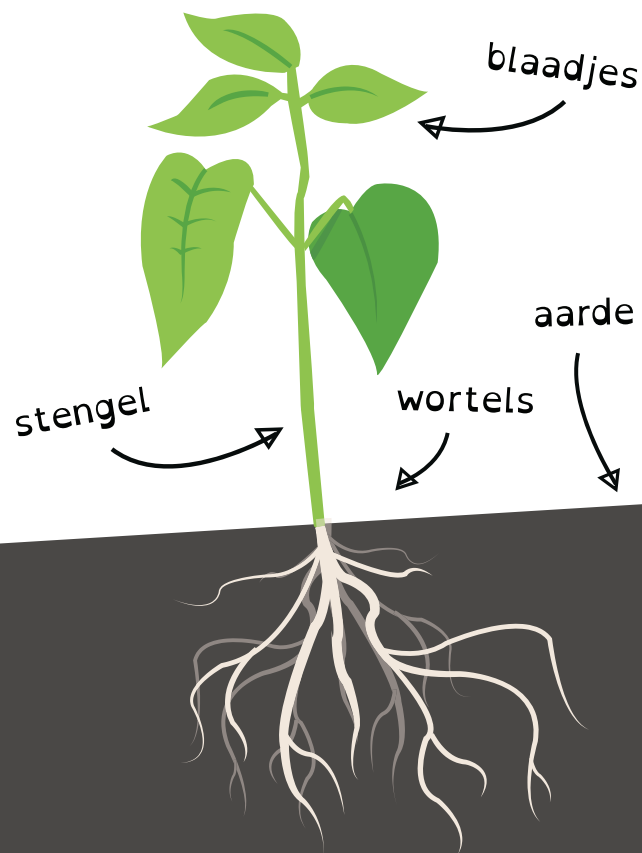

1: Zonlicht

Planten hebben zonlicht nodig om te groeien. Ze gebruiken het licht om voedsel mee te maken; zo worden ze sterk en gezond en krijgen ze mooi groen blad. Bij te weinig licht worden planten slap en blijven de blaadjes klein en bleek.

Groenteplantjes moet je dus op een plek zetten waar ze flink wat zonlicht krijgen. 6 tot 8 uur is goed.

Het hoeft niet altijd zonnig en onbewolkt te zijn want zonlicht gaat door wolken heen. Anders zou het wel heel vaak donker zijn, toch?

2: Lucht

Nou, dat lijkt me wel logisch: ik heb ook lucht nodig om te leven! Maar wat ik niet wist is dat planten ook bij de wortels lucht nodig hebben. Jij en ik hebben een neus en een mond om mee te ademen maar planten ademen met alles: bladeren, stengels én wortels.

Als de grond heel vast is aangestampt zit er geen lucht in de grond en kunnen de wortels niet groeien. Luchtige grond is dus heel belangrijk.

Aha! Nu snap ik waarom mijn opa de grond in zijn moestuin altijd omspit!

Als de boon te diep in de grond zit gaat het mis.
Dan is halverwege de weg naar boven het voedsel
uit de boon op en gaat het plantje dood.

Wat zielig!

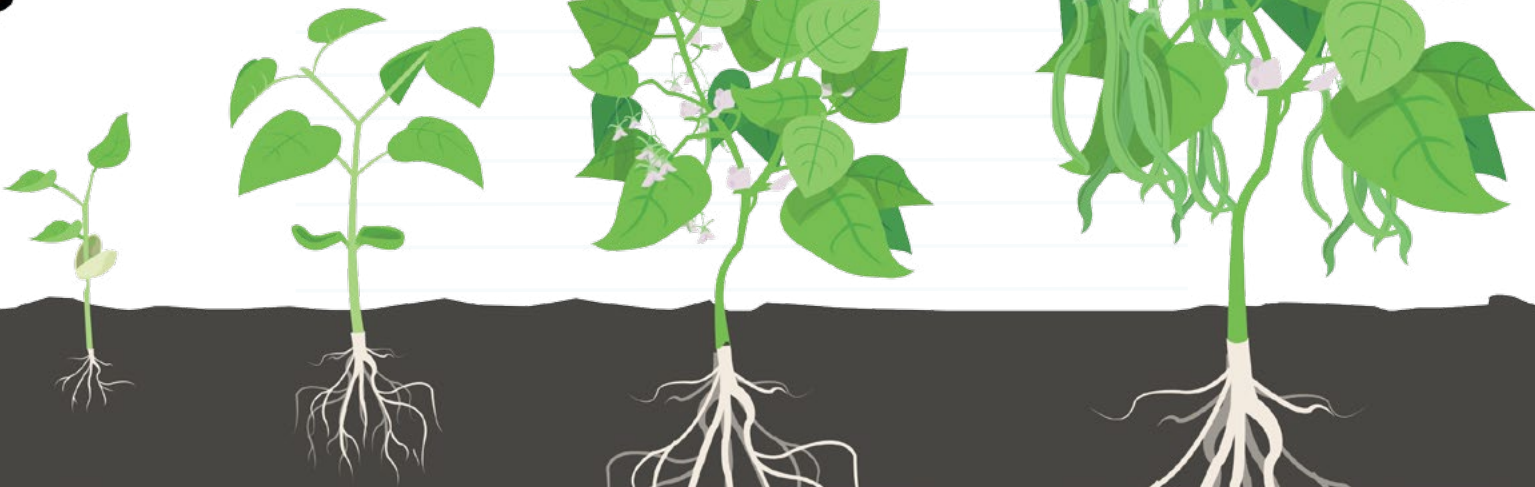
Maar als je de boon bovenop de grond laat liggen gaat het ook niet goed. Dan droogt hij snel uit. Of wordt opgegeten door vogels; die vinden boontjes en zaadjes heel lekker. Stop grote zaden zoals bonen en erwten ongeveer 3 centimeter diep de grond in. Kleine zaadjes doe je minder diep: daarvoor is een halve centimeter wel genoeg.

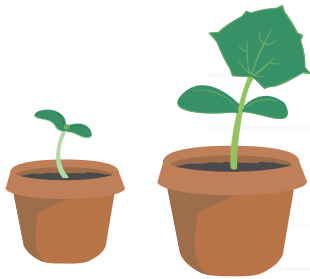
Eenmaal boven de grond vouwen de kleine blaadjes open en gaat het plantje groeien. Leuk hoor! Er komt een stengel met nieuwe blaadjes. Die zien er meestal heel anders uit dan de eerste blaadjes.

De plant wordt groter en groter en op een dag komen er bloemen. Bij boontjes zijn dat witte of roze bloemetjes die wel een beetje op vlinders lijken.

Die bloemetjes veranderen in peultjes en als je die peulen maar groot en oud genoeg laat worden groeien er bonen in die je het volgende jaar weer kan planten.

Zo gaat het dus bij boontjes. Bij andere plantjes en zaadjes gaat het bijna precies zo.

De zoektocht van oom Melvin

Nu weet ik wat plantjes nodig hebben en hoe ze groeien. Ik krijg nu echt zin om de radijszaadjes te zaaien.

Maar eerst wil ik weten wat die makkelijke manier van moestuinieren is die mijn oom heeft uitgevonden. Want net als hij heb ik niet zo'n zin in het zware werk dat bij een gewone moestuin komt kijken: spitten, bemesten en hele dagen onkruid wieden.

Ik duik dus weer de doos in; op zoek naar zijn oplossing. Mijn oom maakte een lijstje met de 5 dingen die planten nodig hebben. "Als ik de plantjes precies die vijf dingen kan geven, dan hoeft tuinieren toch niet moeilijk te zijn?".

Hij begon bij het eerste punt:

Zonlicht

Genoeg zonlicht geven is niet zo moeilijk; je moet gewoon een plekje vinden dat het grootste deel van de dag in de zon ligt.

Zonlicht kon hij dus doorstrepen. Nu de andere vier nog.

Water, lucht en voeding

Planten groeien in grond. Goede grond is luchtig zodat de wortels kunnen ademen. Er zit genoeg voeding in en als je water geeft blijft dat in de grond en loopt niet meteen weg.

Oom Melvin begon te zoeken naar zo'n ideale grond. Eerst testte hij allerlei grondsoorten. Geen één was echt geschikt; de een was niet luchtig genoeg, de ander hield geen vocht vast en in de derde zat

~~zonlicht~~

water

lucht

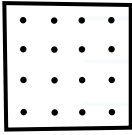

voeding

ruimte

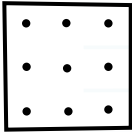
Kleine plantjes [S]

Radijsjes, worteltjes en uien hebben maar weinig ruimte nodig. Als ze 5 cm van elkaar afstaan is het genoeg. Er passen 16 plantjes in een vak.

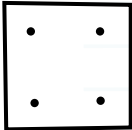
Middelgrote plantjes [M]

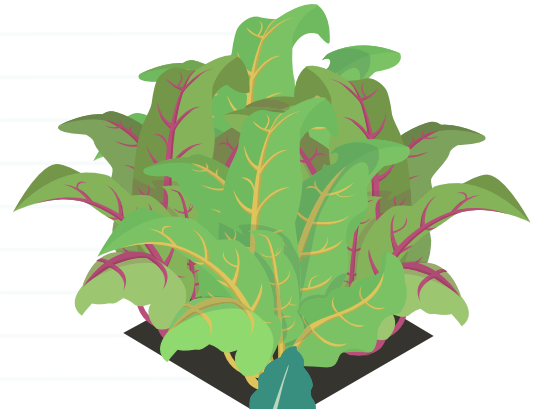
Bietjes, spinazieplantjes en stamboomtjes moeten iets verder van elkaar af staan: 10 cm. Ze kunnen met z'n negenen in een vak.

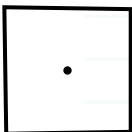
Grote planten [L]

Kropjes sla, pluksla, peterselieplantjes en snijbiet hebben tot 15 cm afstand nodig. Daarvan passen er 4 in een vak.

Super grote planten [XL]

Palmkool, broccoli en aardbeien hebben de meeste ruimte nodig; 30 centimeter. Die hebben dus het hele vak voor zichzelf nodig.

de Makkelijke Moestuin

uitgevonden door mijn oom
Melvin. Go Melvin!

Plantjes hebben nodig:

zonlicht

water

lucht

voeding

ruimte

hoe geef je ze dat?

Zo: je maakt een bak, en vult hem met...

Recept

1/3 vermiculiet
1/3 turfstrooisel
1/3 compost

Makkelijke Moestuin Mix

Lekker luchtig, vol voeding, houdt water vast.

Gaat ook nog eindeloos mee, je hoeft alleen af en toe compost aan te vullen!

zet hem op
een zonnige...

Plek

Je bak staat op een plek met 6-8 uur zonlicht.

verdeelt hem onder in
vakjes van 30cm met een...

Raster

De vakjes zet je vol met verschillende plantjes die precies genoeg ruimte krijgen.

en voor hele hoge
planten maak je een...

Klimrek

Je grote planten kunnen daaraan omhoog klimmen.

zo krijgen al je plantjes alles
wat ze nodig hebben:

zonlicht

water

lucht

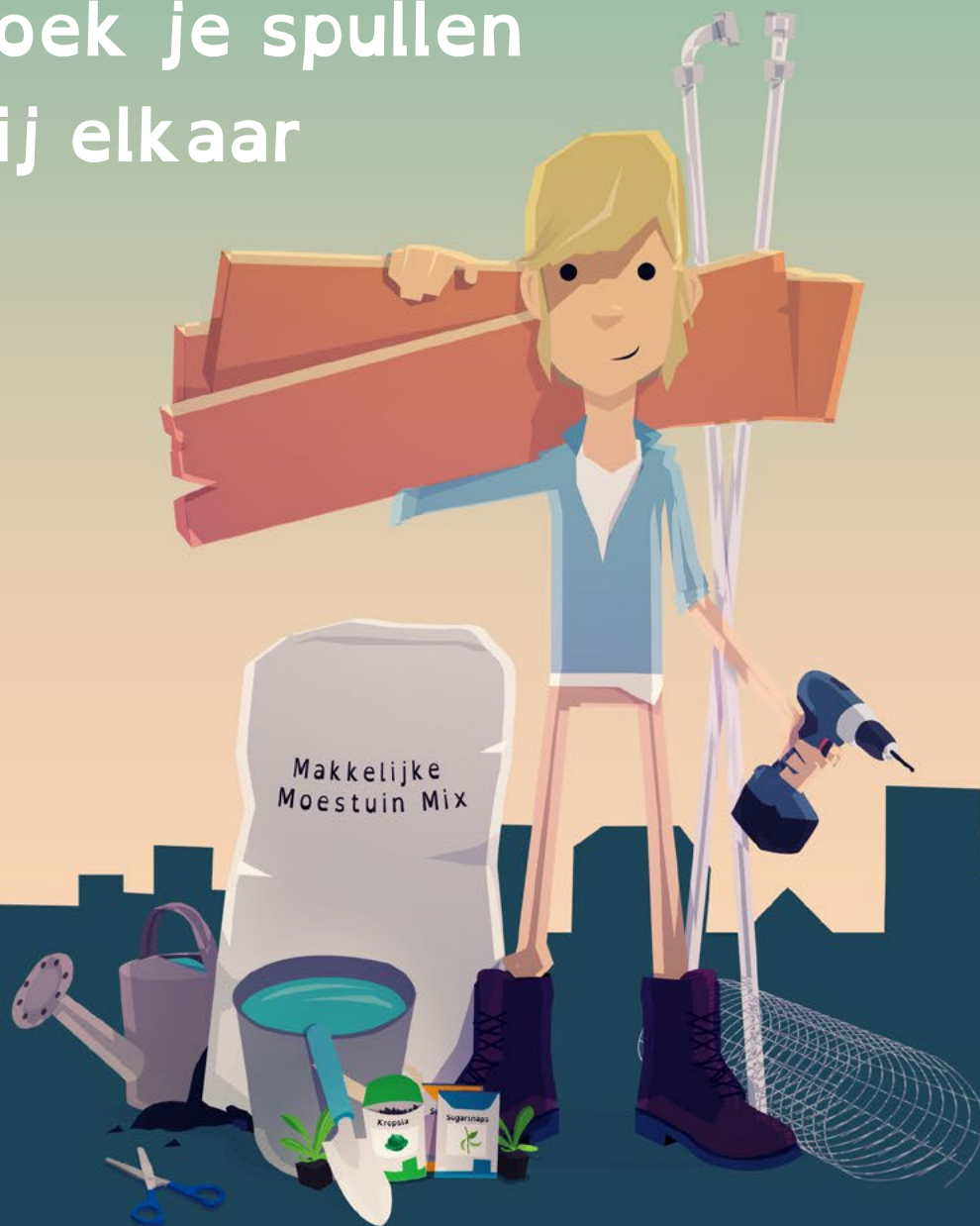
voeding

ruimte

Maak je bak & zoek je spullen bij elkaar

Hoe maak je je eigen Makkelijke Moestuin? Da's niet zo moeilijk hoor.

Je begint met het uitzoeken van een mooi plekje. Dan maak je een bak en vult die met aardemix. Je plaatst een klimrek, koopt wat zaaies en plantjes en klaar ben je!

Ik ga het je allemaal uitleggen.

kou en mogen daarom pas eind mei naar buiten. Maar als je dan pas zaait worden ze nooit meer groot genoeg om nog vruchten te krijgen.

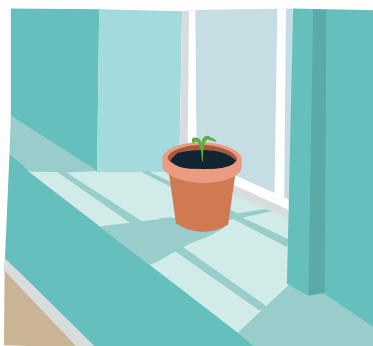
Je zou daarom deze planten kunnen kopen in plaats van zelf te zaaien. Eind mei kan je in het tuincentrum zelfs planten kopen waar al tomaatjes en komkommertjes aanzitten. Lekker makkelijk! Maar die planten zijn best wel duur. En planten van de klimmende courgette heb ik nog nooit te koop gezien.

Daarom zaai ik in april mijn komkommers, tomaten en klimmende courgettes in potjes. Ik hou de potjes binnen en zet de plantjes pas in mijn bak als het buiten warm genoeg is. Dat noem je voorzaaien.

Volgens mij doet mijn opa dat ook! In het voorjaar staan er allemaal potjes in zijn huis.

Voorzaaien doe je zo:

Vul in april een potje met vochtige aardemix. Druk er een of twee zaadjes in, dek het bakje af met wat keukenfolie en doe er een donkere doek over. Zet hem op een warme plek.

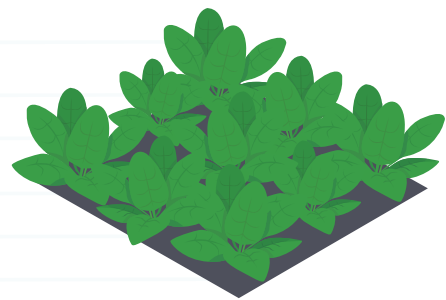
Nu moet je elke dag even onder de doek kijken want binnen een paar dagen komt de kiem te voorschijn. Dan haal je de doek en het folie eraf en laat het plantje verder groeien op een plek met veel zonlicht; niet té warm (niet boven de verwarming) maar ook niet te koud. Geef af en toe een beetje water; de aardemix mag niet droog worden.

In de tweede helft van mei zet je de pot met de plant regelmatig een paar uurtjes buiten; in de zon en uit de wind. Dan kan de plant al een beetje wennen aan de buitenlucht. Zet de pot 's avonds binnen; liefst op een plek zonder verwarming.

Eind mei mag je je plant voorzichtig uit de pot halen en een plekje in je bak geven.

Spinazie

Van spinazie word je groot en sterk. Echt waar! Kijk maar naar mij; ik eet het heel veel. Ik vind het ook erg lekker.

Wanneer zaaien?

In maart en april en in augustus tot half september.

Waar in de bak?

Spinazie wordt maar ongeveer 10 tot 15 cm hoog. Kies dus een vak vooraan in de bak.

Hoe zaaien?

Er passen 9 plantjes in een vak. Week de zaden eerst 24 uur in een laagje water. Dan kiemen ze makkelijker en sneller. Maak gaatjes van 1,5 centimeter diep en stop daar 2 zaadjes in. Na 8 tot 18 dagen zie je de zaailingen verschijnen. Laat er één per gaatje staan; de andere knip je weg.

Spinazie groeit - eenmaal gekiemd en opgekomen - heel makkelijk. Het best bij koel weer. Geef regelmatig water voor lekker sappig blad.

Wanneer en hoe oogst je en wat doe je ermee?

Van spinazie oogst je het blad. Na ongeveer 6 weken kan je de plantjes oogsten door ze 2 cm boven de wortels af te knippen. Waarschijnlijk groeien de plantjes daarna weer aan en kan je na een paar weken nog een keer oogsten. Je kan de planten ook laten uitgroeien en telkens blaadjes oogsten. De planten kunnen dan best groot worden.

Het jonge blad is lekker in sla maar meestal wordt spinazie kort gekookt.

ik voel me al sterker worden

Palmkool

De meeste kolen worden heel erg groot en nemen veel ruimte in. Een palmkool krijgt een lange stengel en groeit omhoog en heeft daardoor minder ruimte nodig.

Wanneer zaaien?

Van begin april tot eind juli.

Waar in de bak?

Palmkool kan wel 80 cm hoog worden. Kies dus een vak achterin de bak.

Hoe zaaien?

Zaai één palmkool per vak. Maak een ondiep kuiltje en leg daar 2 tot 3 zaadjes in. Na 5 tot 12 dagen zie je de plantjes verschijnen. Laat de grootste staan en knip de andere weg.

De plant groeit heel makkelijk. Helaas leggen vlinders (vooral het koolwitje) heel graag hun eitjes op het blad. De rupsen die daaruit komen vreten binnen de kortste keer grote gaten in het blad. Je kan het voorkomen door de plant af te schermen met fijn gaas. Of door heel goed op te letten en de eitjes en rupsen meteen te verwijderen.

Wanneer en hoe oogst je en wat doe je ermee?

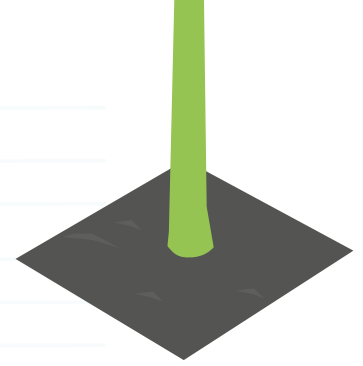
Na ongeveer 7 weken kan je de eerste bladeren oogsten. Als je niet te veel blad wegplukt groeit de plant gewoon door en kan je er het hele jaar plezier van hebben. Palmkool groeit het beste bij koel weer: door warmte wordt het blad wat bitter. De kool kan goed tegen kou en vorst en kan je in de winter gewoon in je bak laten staan.

Het groene blad is lekker in soepen en winterse roerbakgerechten. Of maak er net als boerenkool een stampot van.

Zonnebloem

Ik ben dol op zonnebloemen: hoe groter hoe mooier. Ze worden zó groot dat ze niet eens op de bladzijde passen!

Wanneer zaaien?

Binnen vanaf maart (in een potje op de vensterbank), buiten vanaf begin mei tot en met juni.

Waar in de bak?

Zonnebloemen kunnen wel 3 meter hoog worden. Kies dus een vak achter in de bak. Liefst bij het klimrek want dan kan je de stengel daar aan vastbinden. Dan kan de zonnebloem niet omwaaien.

Hoe zaaien?

Er past 1 zonnebloem in een vak. Maak een gaatje van 2 centimeter diep en stop daar 2 zaadjes in. Vogels vinden de zaden erg lekker dus zet er buiten een bakje over. De kiemplantjes komen na 3 tot 8 dagen tevoorschijn. Laat de grootste staan en knip de andere weg.

Slakken zijn dol op de jonge plantjes; hou ze dus goed in de gaten! Verder zijn het hele makkelijke planten die het altijd wel doen. Na een week of 8 beginnen ze te bloeien.

Wat doe je ermee?

Zonnebloemen zijn voor de sier en voor het lokken van bijen en vlinders. Zonnebloemen zijn ook goede buren voor bonen; de stengel kan zelfs als klimstok dienen. De zaden kan je pellen en eten: ze zijn groot en erg lekker. Vergeet niet een paar zaden voor het volgende jaar te bewaren.

het grote

Makkelijke

Moestuin

kinderboek

Roos en Seb wonen in de stad en willen een moestuintje. "Dat kan niet hoor," zegt de opa van Roos, "Daar heb je geen plek voor en tuinieren is héél moeilijk. Veel te moeilijk voor kinderen!"

Maar als ze Jelle tegenkomen zegt die iets heel anders: dat je maar weinig ruimte nodig hebt en het makkelijk kan leren. Hij geeft hun zijn tuinschrift mee en Seb en Roos gaan aan de slag.

Als jij ook een moestuintje wilt hebben is 'het grote Makkelijke Moestuinboek voor kinderen' echt wat voor jou. Hierin ontdek je - samen met Roos en Seb - hoe je moet tuinieren en vooral ook waarom je het op zo'n manier moet doen. Alles op de leukste en makkelijkste manier natuurlijk want Jelle heeft een hekel aan hard werken.

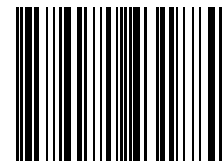
Je leert:

- wat groenteplantjes nodig hebben en hoe ze groeien
- hoe je je eigen tuintje maakt en snel kan beginnen
- wat de makkelijkste (en lekkerste!) groentes zijn
- hoe je die groentes zaait, plant, verzorgt en oogst

Makkelijke
Moestuin

ISBN 978-90-814318-8-0

9 789081 431880 >